

Fotografie říšské vojenské svatby Salmů a Schoellerů v Rájci 1944 – nevyvratitelné doklady kolaborace se III. říší

PhDr. Jiří Jaroš N., ČSOL Brno-ČSBS Boskovice

V letech 2002 až 2004 autor této stati prováděl terénní průzkum pamětníků a dokladů kauzy Salm-Schoeller v Rájci-Jestřebí, na okrese Blansko (dříve Boskovice). Přitom zjistil u pamětníka rodiny Salmů za okupace, emeritního předsedy MNV Rájec za doby socialismu, pana dipl. technika Miroslava Musila z Rájce, následný soubor 16 fotografií z říšské vojenské svatby nadporučíka wehrmachtu (jízdni složky přiřčené dle některých k Waffen SS).

Údaj o začlenění Philippa von Schoellera juniora, manžela Idy Salmové, do zbraní SS a do wehrmachtu obsahuje jednak lustrační zpráva npor. Bočka z r. 1959 MV ČSR a krajské správy SNB Brno, a dále oddací list starohraběnky Idy Salmové-Schoellerové a Philippa rytíře von Schoellera vydaný v Boskovicích diecéze Brno, děkanát Jedovnice, pod č. 248 v knize VI., list 293., ke 12. září 1944. (Publikoval dr. P. Stehlík, Skandální pozadí velkých restitučních caus šlechty, Brno 2003, str. 97.) **Tam je von Schoeller jun. definován jako nadporučík 6. jezdeckého pluku těreckých kozáků wehrmachtu a Ida Salm-Reiferscheidt jako úřednice (velkostatku Rájec), zámek č. 1 Rájec.**

Pan dipl. technik M. Musil za svého života autorovi celý soubor fotografií dobrovolně daroval. U předání tohoto souboru fotografií v domě pana Musila v Rájci byla i svědkyně z Rájce, paní M. Hertlová-Krejčí. **Ta spolu s panem Musilem na nich mimo jiné identifikovala nacistu Chwatika-Tugemanna, vrchního účetního velkostatku Salmů** („Oberbuchhalter“ podle německé listiny.). Svědkyně byla též účastnicí svatby na zámku a viděla pana Salma, jenž podle ní údajně na svatbě seděl v kapli na kolečkovém křesle. Darované fotografie od doby převzetí v Rájci v domě pana Musila jsou majetkem autora.

K fotografické charakteristice souboru lze dodat toto. Soubor šestnácti pohlednicových černobílých fotografií formátu 6x9 cm vyhotovil tehdejší ateliér Málková v Blansku roku 1944. Jde o amatérské fotografie, pořízené pravděpodobně aparátem na svitkový film, bez stativu jako momentní záběry, snad formátu 6x6 nebo 6x9 cm, neboť pro tento předpoklad svědčí vysoká ostrost snímků umožňující značné zvětšení následně elektronickou cestou. Snímky pořízené na kinofilm v té době by s největší možnou pravděpodobností této ostrosti nedosáhly – pokud by nešlo o použití speciálního příslušenství, jako teleobjektivů, předsádek atp. To ovšem v daném případě můžeme vyloučit.

K tematickému obsahu fotografií lze uvést následující charakteristiku. Originály foto jsou umístěny na čtyřech tabulkách I až IV. Po čtyřech snímcích na každé tabulce. Na tabulce I odshora dolů jsou následující snímky.

První snímek zobrazuje Philippa von Schoellera a Idu Salmovou při obřadu v kapli s knězem P. Stanislavem Zylou, předčítajícím manželský slib. **Von Schoeller je v předpisové uniformě wehrmachtu s vyznamenáními**, v pozadí členové a příbuzní rodin.

Druhý snímek odshora zachycuje interiér zámecké kaple v Rájci z ochozu pohledem k oltáři s nevěstou s dlouhou vlečkou. Na této fotografii podle pamětníků je údajně **zobrazen pan Salm sedící druhý zleva**.

Na třetím snímku jsou úředníci velkostatku, lesníci, a návštěvník z jiného panství – ze Šebetova. Je to lesník, **nacista Karl Kabelka**, sedící jako třetí zleva v první lavici. Identifikován podle jeho vlastního foto z honební legitimace z archivu (dnes depozitáře) Boskovice.

Čtvrtý snímek zachycuje zadní lavice svatebních hostů v zámecké kapli. Na oddělené lavici první zleva je pamětníky Musilem a Hertlovou-Krejčí **identifikován nacista Chwatik-Tugemann s kulatým odznakem na klopě. Za ním je příslušník Allgemeine SS ve slavnostní uniformě.**

Na tabulce č. II odshora dolů je na prvním snímku před budovou zámku na čestném dvoře **von**

Schoeller jun. v uniformě wehrmachtu s předpisovou přilbou vzoru 1935 a s kordem, podle nařízení wehrmachtu (viz ASA-st.1 Německá armáda 1939–1945 Blitzkrieg, internet), vedoucí nevěstu.

Druhý snímek tab. II zachycuje nadporučíka von Schoellera s nevěstou při obřadu před oltářem.

Třetí snímek tab II. zobrazuje svatebčany, mj. **hraběte nacistu, komisaře pro německví Dubskyho z Lysic, který je v oddacím listu doložen jako svědek**. Identifikoval zesnulý Mgr. Kabátek, člen ČSBS Boskovice, před žijícími členy ČSBS.

Čtvrtý snímek II. tabulky zobrazuje **důstojníka spojenecké složky wehrmachtu vedoucího nevěstu** při krajo­vém obyčeji „zalikování“.

Tabulka č. III zachycuje snímky nadporučíka von Schoellera s nevěstou a družičkami před zám­kem a ve výklencích foyer zámku jsou svatebčané v pozicích „živých obrazů – soch“, přičemž na druhém a třetím snímku opět figuruje důstojník spojenecké složky wehrmachtu. Na třetím snímku III. tabulky **důstojník spojenecké složky wehrmachtu vede nevěstu**.

Tabulka č. IV zobrazuje na prvním snímku skupinu svatebčanů s důstojníkem Schoellerem a Idou Salmovou. Důstojník von Schoeller má uniformu s vysokými válečnými vyznamenáními wehrmachtu a spojeneckého fašistického Chorvatska, a kord se slavnostním střapcem.

Druhý a třetí snímek tabulky č. IV. zachycují **opět důstojníka spojenecké armády wehrmachtu vedoucího Idu Salmovou-Schoellerovou**.

Rekapitulace fakt zjištěných identifikacemi a rozbo­rem tohoto souboru fotografií říšské vojenské svatby v Rájci 1944 přináší následující poznatky.

Za první, dokládají přítomnost rájeckého pána, pana Hugo Salma, na říšské vojenské svatbě na vlastním zámku v Rájci v době okupace.

ČSR loyální občan, i byť donucený údajným nátlakem k německví a k říšské přihlášce, prostě nesměl navršovat kolaboraci svolením svatby vlastní dcery s příslušníkem wehrmachtu, navíc důstojníkem armády agresora, který rozvrátil a zničil republikánsko-demokratickou podstatu státu ČSR. Ostatně, souhlas rájeckého pána se svatbou je doložen i jinak, a to svatebním pozvánkami, kde je pan Salm uveden jako spolupořadatel svatby. Fotokopie svatební pozvánky Salmů a Schoellerů, nalezené v archivu nacisty Tugemanna, vrchního účetního velkostatku Salmů, má Archiv bezpečnostních složek MV ČR.

Na druhé straně III. reich sám by nikdy nepřipustil svatbu příslušníka wehrmachtu z nacistické rodiny (otec von Schoellera byl nacist a odsouzený Rakouskou republikou za nacismus k dvouletému vězení!) s dcerou z rodiny říšsky nespolehlivé, nekolaborující, k III. reichu neloajlní! Na toto byly přísné zákony, předpisy a nařízení říše i samotného wehrmachtu. **Přítomnost příslušníka Allgemeine SS na této svatbě jen potvrzuje kontrolní funkci říše.**

Za druhé, fotografie dokládají účast nacistů na této svatbě, z nichž jeden dokonce fungoval jako svědek, a to hrabě Dubsky z Lysic, jak to potvrzuje oddací list Schoellerů. K účastníkům patřili rovněž nacisté Tugemann z Rájce a Kabelka ze šebetovského panství, oba členové NSDAP. Účast Kabelky je možno vysvětlit též jeho někdejší členstvím v organizaci NSRKB-Kriegerkameradschaft, kde byl s panem Salmem jako člen zapsán. Po zrušení NSRKB nařízením Hitlera po pádu Stalingradu r. 1943 byl Kabelka převeden do Volksturnu. Dokládají to archivní dokumenty SOKA Blansko. Rovněž jeho lesnická profese a známost s ostatními zaměstnanci rájeckého panství mohla přispět k pozvání na svatbu.

Konečně, za třetí **fotografie dokládají přítomnost důstojníka spojenecké složky wehrmachtu.**

Jak známo, von Schoeller sloužil u třeckých kozáků wehrmachtu v jezdecktu, které spolupracovalo i s ustašovským vojskem. A za službu a za frontové úspěchy dostal mladý Schoeller vysoká vyznamenání „Angehörige des Ostvölker“ I. a II. třídy, a též ustašovské vysoké válečné vyznamenání medaili II. třídy IV. stupně „Řádu Koruny krále Zvonimíra“ – což nebyla žádná „houfná medaile“, jak veřejně lhal někdejší právník Salmů, zesnulý dr. Felix Nevřela! Jeho lež jsem vyvrátil se soudním znalcem p. Kounovským již za jeho života ve svých studiích o ustašovském vyznamenání.

Závěr

Soubor uvedených fotografií říšské vojenské svatby, anobrž svatby podle předpisů a vojenských řádů III. říše Philippa von Schoellera juniora se starohraběnkou Idou Salm-Reifferscheidt v Rájci 12. září 1944, dokládá naprosto jednoznačně, že příslušníci obou rodin byli loajální ke III. reichu, jeden příslušník Schoellerů, Salmův zeť, dokonce aktivně sloužil ve wehrmachtu a byl za to vyznamenán několika vysokými vyznamenáními. Rodina Salmů a především otec Hugo Salm, loajálně k III. říši, vydali dceru do manželství s příslušníkem wehrmachtu, bez nátlaku a donucování, a na svatbě měli nacisty a příslušníka spojenecké armády wehrmachtu. **To vše lze pokládat právem za prokázanou kolaboraci s reichem.**